

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівників (реєстр. № 3507-1 від 10 грудня 2015 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 12 травня 2016 року (протокол № 47) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівників (реєстр. № 3507-1 від 10 грудня 2015 року), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та Солодом Ю.В. (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту, запропоновані у проекті зміни спрямовані на скасування трудових книжок та перехід до електронного обліку трудової діяльності працівників та мінімізацію ризиків та можливих негативних наслідків, що можуть виникнути в результаті скасування інституту трудової книжки.

Поданий Законопроект є альтернативним до проекту Закону (реєстр. № 3507 від 24 листопада 2015 року), поданого Кабінетом Міністрів України.

Для досягнення поставленої мети суб'єктами права законодавчої ініціативи пропонується на відміну від законопроекту № 3507 запропонованого урядом:

«1) Передбачити скасування інституту трудової книжки тільки після повної передачі до Реєстру необхідної інформації про трудову діяльність працівників, яку пропонується здійснити до 1 січня 2017 року.

2) Встановити випадки, коли трудова книжка може бути підтвердженням та застосована після скасування норм про її ведення роботодавцем, а саме:

з метою виправлення виявлених розбіжностей між даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування та трудової книжки;

при розгляді трудових спорів;

для підтвердження факту проживання на території адміністративно-територіальної одиниці, з якої здійснюється внутрішнє переміщення особи, при взятті на облік внутрішньо переміщених осіб;

для підтвердження права на земельну частку (пай) громадян України відповідно до Закону України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)»;

для оформлення свідоцтва про право на спадщину на земельну частку (пай) громадян України відповідно до Закону України «Про нотаріат».

Зазначені випадки не є вичерпними.

3) Встановити, що протягом трьох років з дня набрання чинності цим Законом трудова книжка є основним документом про трудову діяльність працівників підприємств, установ та організацій, що призупинили (припинили) свою діяльність через проведення на окремих територіях Донецької та Луганської областей антитерористичної операції.

Такий перехідний період, на думку суб'єктів права законодавчої ініціативи, дозволить уникнути проблем із необхідністю підтвердження своїх трудових прав вказаними особами.

4) Додатково внести зміни до Прикінцевих та перехідних положень Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо дерегуляції господарської діяльності з проведення робіт із землеустрою та землеоціночних робіт» в частині надання документів замість трудової книжки, які підтверджують наявність права на отримання кваліфікаційного сертифіката інженера-землевпорядника».

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України Комітет виходить з наступного.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8); Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85). Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (частина друга статті 19).

Кабінет Міністрів України, відповідно до Основного Закону України, забезпечує проведення політики серед іншого, у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту (пункт 3, стаття 116 Конституції України).

Визнаючи важливість права на працю як основи життєдіяльності людини, Конституція України закріплює та гарантує основні трудові права громадян, передбачені статтями 43, 44, 45, 46, і встановлює, що основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення, засади регулювання праці і зайнятості визначаються виключно законами України (пункт 6 частини першої статті 92).

Сучасна інтеграція України до Європейського Союзу вимагає високого рівня забезпечення трудових прав громадян. Європейські стандарти трудових прав, закріплені в Європейській конвенції про захист прав людини і основних свобод (Рим, 4 листопада 1950 р.), Європейській соціальній хартії (Турін, 18 жовтня 1961 р.), Європейській соціальній хартії (переглянутій) (Страсбург, 3 травня 1996 р.). На даний час Європейська соціальна хартія (далі - ЄСХ) (переглянута) містить найбільш повний каталог соціальних прав, в тому числі 23 права у сфері праці, порівняно з іншими міжнародними актами, серед яких є права у сфері трудових відносин.

Європейська соціальна хартія (переглянута) стала частиною національного трудового законодавства внаслідок її ратифікації Законом України від 14 вересня 2006 року «Про ратифікацію Європейської соціальної хартії (переглянутої)». Україною взято зобов'язання щодо виконання положень 27 статей (у тому числі 6 із 9 обов'язкових) та 74 пунктів ЄСХ (переглянутої). Серед прав, закріплених у зазначених статтях, перелічені і такі індивідуальні трудові права, як право на соціальну інтеграцію та участь у житті суспільства, право займатися прибутковою діяльністю на території інших Сторін, право на захист у разі звільнення, права осіб похилого віку на соціальний захист. Колективними трудовими правами є, зокрема, право на інформацію та консультації під час колективного звільнення.

Зважаючи на зазначене, а також те, що Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України), внесення запропонованих Законопроектom змін узгоджується з нормами Конституції України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівників (реєстр. № 3507-1 від 10 грудня 2015 року), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю. та Солодом Ю.В., не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ